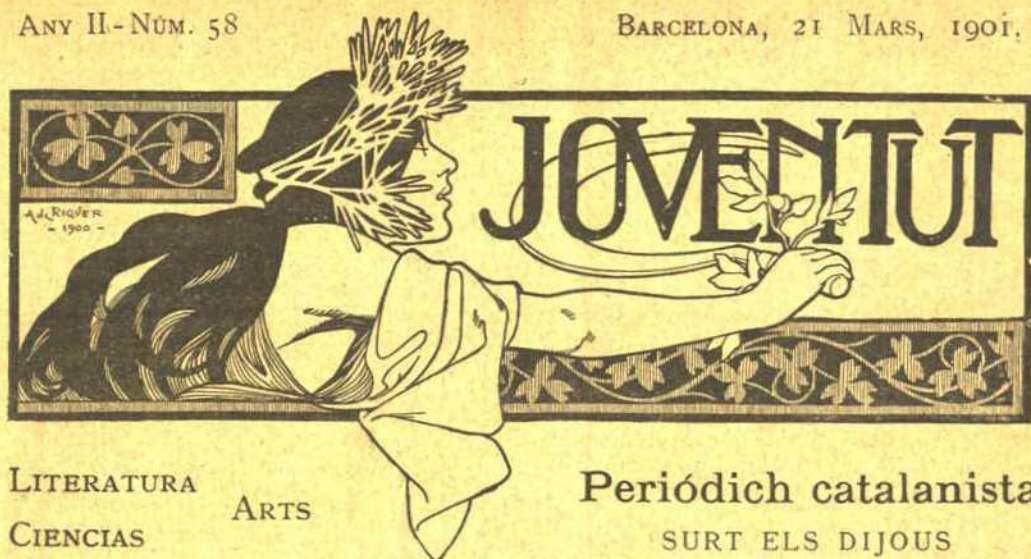

LITERATURA

ARTS

CIENCIAS

Periódich catalanista

SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa del Teatre, 6, entressol.

NÚMERO CORRENT... 20 CÉNTIMS

» ATRASSAT, AB FOLLETINS... 40 »

» » SENSE FOLLETINS... 25 »

SUMARI:

Avant sempre!, per Pompeyus Gener. — Els catalanistas al « Cau Ferrat », per Lluís Via. — A Cèret (Rosselló), per J. Delpont. — A propòsit del « Tristan », per Llorens Sampera. — L'enterro del albat, per R. Surinach Senties. — Meridionals y septentrionals, per G. Zanné. — L'oca blanca, per Victor Catalá. — Bibliografia, per Oriol Martí. — Oració maternal, per Xavier Viura. — Teatres, per Emili Tintorer. — Crònica musical, per Joaquim Pena. — Consistori dels Jochs Florals: Llista de las composicions rebudas. — Novas.

FOLLETÍ:

AYRES DEL MONTSENY, per Mossén Jacinto Verdager. Plech 11.
QUAN ENS DESPERTAREM D'ENTRE'LS MORTS..., per Enrich Ibsen. Traducció catalana. Plech 11.

AVANT SEMPRE!

Ja tenim altra vegada garantias. Ja podem parlar clar.

Els que's creyan qu'ab el silenci's suprimen las tendencias, s'equivocavan. Tota idea comprimida creix més, si es que dimana de la propia energia del fons de las cosas. En els arbres podats, arrenca molt més forta la brotada, y'ls fruyts surten més plens y més gustosos.

Som lo mateix qu'ahir, y aném endevant sempre. En el moviment dit catalanista, es a dir, en aquest moviment que vol l'autonomia de Catalunya (perque ella la té de per Naturalesa, per sa configuració geográfica, per sa constitució étnica y per la seva Histo-

ria), en aquest moviment representém l'avensada. Mirém endevant, cap al esdevenir, y mirém enllà, enllà, cap a Europa. Per aixó en nostre programa'ns varem declarar INACTUALS y SUPERNACIONALS, com fonament de las nostras tendencias.

Ho repetirém: son *inactuals* porque res del organisme politic espanyol s'avé ab la nostra manera d'ésser. No podem tolerar el caciquisme, no podem sufrir la hipocresia del encasillament que devant d'Europa fa veure que hi há aqui l'universal sufragi, y en el fons no hi há més que la dictadura de gent que no son bons pera dictar res, res que sigui vital y profitable!

No podem tolerar que la instrucció pública estigui a Espanya no ja pitjor que a Turquia y que a Persia, sinó pitjor encara que al Tibet ó al Afganistán (1).

No podem tolerar que la gent politica's serveixi de la ploma per' anar al poder y *ferse'ls seus*. No podem tolerar la centralisació d'uns ignorants, d'uns quants politichs d'ofici avinguts entre si qu'han pres aixó de la patria com per arrendament, per no dir com

(1) Allí, al menys, quan d'instrucció's tracta, per conducte del cos consular se fan venir professors laichs inglesos, alemanys ó francesos, y més avensats que'ls d'aquí.

per assalt, y qu'ho monopolisan, fent sinònim *Patria*, de *Govern*, de *Dinastia*, de *Madrid* y de *Castella*.

No podem tolerar, en fi, aquesta *Espanya negra* tota plena de supersticions, paralitzada per la rêmora dels convents; aquesta Espanya morta, de la inacció, de la crudeltat y de la ganduleria, en que tothom aspira a viure del presupost, encara que sigui fent d'esbirro, y en que no's mira cap a fora, cap als punts ahont se treualla y's pensa.

Per aixó som inactuels.

Som *supernacionals*, perque no volém una Catalunya que sigui un recort estantís, una transplantació inadequada, una mimvada supervivència del passat. Y advertirém que si la restauració catalana fos adequada, y fent ara lo que's va fer en els sigles XII y XIII, encara del mal al menys. No tindriam reys: tindriam sols prínceps presidents d'un concell sobirà que reprimirian la Iglesia en sas demasias, y garantirian la llibertat de consciència: que protegiran las ciencias, las arts y las lletres, y que portarian la seva marxa més endavant que'ls estats més lliberals de la Europa culta. Però hi há qui voldria incluhir en el Catalanisme, *quelcóm* que no es pas ben catalá d'essència, sinó castellá-austriach d'adaptació forçada: sa obediència a un rey absolut, y la sumisió al poder de la Iglesia, y més que d'aquesta, a las sevas derivacions més antivitals y fanáticas; y d'aixó qu'es espanyol, profundament espanyol, donchs es lo que va fer la malhaurada uniformisació d'Espanya, no'n volém res!

Aixó que se'ns ha volgut empeltar en la tradició catalana, no es pas catalá, no pertany pas al nostre programa, y ho rebutjém ab tota l'ànima. La consciència es lo més sagrat del Home, y la respectém sempre, sigui la creència que cadascú tinga, com ho feren nostres concells y nostres prínceps. Aixó del proselitisme tiránich, inmiscuhintse en la política, no es pas propi dels aris, no es dels grechs, ni dels llatins: es dels jueus y dels cartaginesos!

Volém el millorament de nostra terra, y sa purificació de las costums gitanescas y de las tendencias semíticas bordas que'ns han arribat de l'altra part del Ebre, no pas ara tan solament, ni en el segle XIX, sinó desde'l 1400, y potser desde un xich avans.

Conforme ab el caràcter que'ns donan la rassa, la vegetació, el clima, la situació geogràfica y las bonas tradicions catalanas de las edats passadas, voldriam organitzar Catalunya en harmonia ab el concert (no polítich) del restant d'Europa.

Som *supernacionals*, si, perque a través dels Pireneus (y'ls de Catalunya son per sort ben baixos), y del mar Mediterrà, rebém las corrents europeas y'ns sentim profundament europeus.

Desde'l segle XIX que'ls signes se manifestan indicant qu'Europa vol esdevenir una, que té un esperit comú super-humà, a pesar dels governs de variats de las nacions que la forman. Tots els homes profonds y d'un esperit ample han tendit a aquesta unificació espiritual futura per convergència de las sevas ànimas. A aixó han obehit els congressos científichs, las exposicions internacionals, la *Internacional de Treballadors*, etc., etc. Si han pertenescut a una patria, no ha sigut aquesta l'estat artificial en que devegadas els aconteixements polítichs actuals ó passats els havian encaixonat, no! Eran alemanys, inglesos, escocesos, francesos, húngars, polachs, italians, etc., etc., com a rassa, com a lloch y com a caràcter; però com tendencias, com a ciencia, com a art, com a filosofia, com a ànima y cor, eran tots bons europeus. Y si no, miréu! Napoleón, Goethe, Beethoven, Stendhal, Heine, Schopenhauer, Max Stirner, August Comte, Victor Hugo, Carlyle, Littré, Renan, Taine, Nietzsche, y fins el mateix Wagner, tots, tot sent bons patriotes de llur patria natural, han sigut bons europeus en llurs tendencias. Lo mateix han concorregut al romanticisme Victor Hugo que Wagner; al hiper-positivisme y al monisme filosòfich, Comte que Littré, que Taine, que Renan, que Carlyle, Max Stirner ó Nietzsche. Quan l'esperit s'ha enlayrat, tots s'han elevat ab ell com si obehissin a una consigna.

Donchs aixís ho volém nosaltres per la nostra Catalunya: seguir el moviment superior humà de la Europa y figurar en ella. Aquest es nostre ideal dins de la Patria. Per aixó volém que a Catalunya hi siguin aplicats tots els avenços científichs que tendeixen a conservar y a millorar la vida; que sas activitats siguin aprofitadas en pro de tot lo su-

perior humà, y que cap disposició natural que hi neixi's perdi. Y volém en tal tendència ésser llegislats y regits per nosaltres y pels millors d'entre nosaltres.

Així com volém la solució més avensada dintre'l camí de la Justícia en el problema de la llibertat de consciència, volém també la solució més justa en el problema social, que aquí's presenta més terrible qu'en altres punts de la península, per ésser Catalunya, ab el país basch, els que més trevallen y produheixen.

Pel prompte, volém que dins de la Nació Catalana no's violi cap lley de la Naturalesa en la explotació horrible del Home per l'Home, interin aquesta acaba, y tendre á que aquesta acabi prompte. Las infamias que's cometen ab els noys y ab las donas, fentlos trevellar en edats y estats impossibles, no ho ha de tolerar la Catalunya en que somniém, ni las malas condicions higiénicas de las fábricas, ni las tiranias del capital, ni molts d'altras. L'amor al Home'ns ho impedeix. Y en aixó y en favor dels que sofreixen, seriam inexorables! Apoyar tot lo que tendeixi á que cadascú cobri'l valor del producte integro de las sevas energias gastadas, ha d'ésser l'ideal de tot bon catalanista; si no, es un explotador y un sectari d'una nova tirania. Y si Catalunya ha d'ésser tiranizada, més ens estimém que'ns tiranisin els altres. Al menys podém atacarlos sense cap mirament.

Per tot lo dit, donchs, som supernacionals, porque no volém res que no sigui superior pera la nacionalitat catalana. Totas aquestas aspiracions las defensarém sempre. Somniém en una Catalunya autònoma, que sigui, com ho fou en els sigles XI, XII y XIII, l'estat model de tota Europa, y á realisar aquest somni han de tendre tots els esforços nostres. Si'ls altres païssos d'Espanya'ns segueixen, ens aconsegueixen o'ns avansen, en bon'hora sigui! Aném endevant y d'acort, sempre junts y per la mateixa via. Y si's quedau en rera, que s'hi quedin; nosaltres anirém avant, y avant sempre, mirant eternament cap á un estat humà superior, d'Art, de Ciència, d'Amor y de Justícia.

POMPEYUS GENER.

ELS CATALANISTAS

AL «CAU FERRAT»

Dia memorable'l passat diumenge pera'ls bons catalanistas, y més memorable encara pera'ls que, ensemps que'l sentiment de patria, senten, com á complement digníssim, l'amor per l'art.

Restablertes las garantias constitucionals, varem aplegar-nos á Sitges, la culta y hermosa vila que tant d'honor fa á Catalunya, pera celebrarhi'l *meeting* de propaganda catalanista que l'any darrer, en aquesta mateixa época, ja anavam á donarhi, y que llavors fou privat pels homes que, constituïts en autoritat, ens feyan felissos.

El *meeting* va celebrarse, donchs, el diumenge 17 del corrent, y'ls sitgetans feren honor á sas tradicions de cultura y de patriotisme, assistinhi y aplaudint ab entusiasme'ls parlaments dels oradors que hi prengueren part ja com individus de la *Unió Catalanista*, ja com á representants de diverses entitats científicas, artísticas y literarias genuïnament catalanas.

¿Quin punt millor que la culta població de Sitges, joya preuhadíssima de la nostra costa, pera celebrar actes patriòtics, actes artístics, actes que siguin exteriorisació d'un ideal hermós? Els que fem Catalanisme tot fent Art, ens trobavam allí en el més adequat ambient; porque'l Catalanisme no es sols una causa redemptora, una causa de reivindicació y de justícia: es també causa de civilisació dins de la Espanya ahont vegetém, es aspiració á quelcóm que'ns dignifica; y la santedat d'aquesta causa la poden ben comprendre'ls sitgetans, ells que sempre han respost á la veu dels bons catalans, á la veu dels poetes y dels artistes. Y ells, els amichs dels artistes, els amichs dels poetes, ells que ab son treball han sapigut embellir ab novas galas la seva privilegiada terra, ab quina forsa no han de sentirlo l'amor á la patria, tant més digna com més oblidada pels que la malmenan, tant més estimada com més sacrificis els costa, tant més seva com més l'han regada ab la suor del seu front! No: á n'ells no'ls hi poden ensenyar lo qu'es amor á lo bell, lo qu'es patriotisme, aquells *patriotas* d'altras comarcas que sempre tenen

la paraula patria a la boca, y que la seva patria la tenen feta un ermot.

S'acabà l'acte entre manifestacions d'entusiasme, cantantse l'himne *Els Segadors* per tota la concurrència que s'havia posat de peu dret. Y sentirem quelcòm d'inefable dins nostre. Y aquella mena d'encis de que tots participavam va ferse més intens quan en Rusiñol, l'artista sincer, el pintor ideal, l'enamorat de Sitges, va durnos al Cau Ferrat, aquell casal obra seva, aquell temple del art hont tot es reculliment y pau, y que tants somnis, tantas visions, tants desficiis de l'ànima guarda amorosament en son si, evocació com es d'edats passadas y aspiració a una edat nova y augusta de plenitut espiritual.

El Cau Ferrat, qu'es un sagell gloriós pera Sitges, fa honor a tot Catalunya; y una terra que cria artistes com en Rusiñol, no deu ni pot morir. Què bé'ns hi trobavam allà dins, escoltant el llenguatge misteriós ab que'ns parlavan tantas y tantas obras d'art pur, y sentint el brugit de las onadas qu'eternament s'estrellan en las rocas! Quin goig viure en aquella patria del sentiment, apartats de las lluytas violentas que a ciutat ens veyem obligats a sostenir!

Bé fan els artistes com en Rusiñol, que valen y, tenint medis, ne donan exemple, quan estiman l'art sens aixelabrament y ab tota la efusió de la seva ànima, fentne una religió y oficianthi sens encarcament, ab l'augusta serenitat d'un sacerdot; bé fan aquells catalanistas de conviccions indestructibles que ab estoica constancia predican arreu la bona nova, sense may desfallar, sens aturdiment de cap mena, ab el cor ample y'ls ulls enlayre, despertant ab sa paraula als adormits, fonent ab el seu entusiasme la neu del embrutiment o dei indiferentisme.

Y quan aqueixas dugas tendencias, que casi paralelamente van a un mateix fi, llunyà però hermós y radiant, se troban y's confonen, allavors ne surt el sentiment de la patria superior a que tots aspirém, y allavors l'entonem tots plegats el mateix himne, qu'ha d'esdevenir etern.

Per aixó'l passat diumenge, al voltant d'en Rusiñol, en el Cau Ferrat, en aquell niu ab vistas al infinit hont cada obra plástica, fins el més insignificant dels objectes, sembla la cristallisació immaculada d'un sentiment

fondíssim, escoltant el soroll persistent de las onadas y avesantsens en tant poch temps els sentits a sas eternas y misteriosas cadencias, somniavam desperts en las realitats eternas, tot somniant també en dias millors pera la patria. Y quan las onadas arribavan mansament a las rocas, ens semblava sa complanta un plany de melangia, un recort trist de las passadas grandesas. «Catalunya, comtat gran!...» semblava que cantessim ab melodia solemne. Però quan rompien ab furiosa empena, allavors semblavan cridar ab veu atronadora: «Tornará a ser rica y plena!»

LLUÍS VIA.

À CÉRET (ROSSELLÓ)

(ROSSELLONES.)

Céret es una vila pirenyca, sentada a la falda mateix de la serra fronterissa de les Salines. Los carrers de baix, se pot dir que tocan al plà rossellonés, y los de dalt casi s'ombrejen amb los castanyers de la montanya. Pertot se veu a rajar aygues corredisses; als quatre corns de la vila hi ha les torres y portals de les antigues muralles, y es per carretons y recatons estrets que s'arriba a la plassa de l'iglesia.

Mes aqui, devant d'aqueix monument, vos aturéu, per n'admirar la portalada de marbre blanc, lo ninxó y'l frontis que la sobrepujen; l'estil es romanich, encare que l'arch sigui «trecat»; hi ha un aixám de «jambatges amb corves y contre-corves y tors nervats» y capitells; lo ninxó, ell, es vuyt, aixís com un niu que l'aucell s'en hauria enfujit; a la creu del cim li manca tot un bras, y un tall de l'altre; tala manera sembla que se llegeixi, per aqueixa portalada, les desgracies que la vila ha sofert desde la Edat Mitja fins a la passada centurie. A n'uns corn dels capitells, una pedra forta, en lletres gòtiques, aquesta inscripció, ja mitx-esborrada.

L'AN : DE NOST : SEYOR : M
CCC : LXXXVIII : FO FEYTA
AQUESTA : PORTALERA

Entrem dedins. Se remarca desseguit, a l'altar major, l'estatua Sant Pere, obra del escultor En Boher; enfront, l'orgue, refet de nou, y que es lo més complet de Rosselló, passat lo de la Catedral de Perpinyà; y hasta un aygua-senyader, de marbre roig, amb una anguila escultada dins del bassi, y que

«va montat en una columneta amb estries y jonchs».

A la Plassa del Mercat hi ha la Font dels Nou-raigs; l'aygua raja per nou galets dins de dues piles de pedra, que rodejen hortolanes y masovères.

Baixant cap al riu Tech, arribem a n'el celebrat Pont de Céret, quina arcada, prima y alta de 29 metres, apar com un verdader fil de pedra. Diu la corrandia popular:

Ay, adeu, pont de Céret,
estàs fet tot d'una arcada;
de la mar à Canigó
no te veus que una vegada.

Aqueix pont ere pas encare fet pel 1315, ja que l'historiador En Ramón Muntaner, quan passà per aquí de tornada de Sicília, amb l'infant En Jaume de Mallorca, de l'edat de dos mesos, va tenir de travessar l'aygua al poble proper del Voló:

«E com fom al Voló à passar l'aygua del»
rech tots los hòmens del Voló hi exiren.
» Los millors presseren à coyll l'anda ó pas-
» saren lo riu al Senyor Infant...»

Passém devant de l'estació del Camí de ferro, trobem carretes carregades de doelles ó de saques de talc, y per un gran pont de ferro sem arreu al Vilar de Reynès. Demès de masos y casuats, se veu l'iglesia, romanica, tota vella, mes preciosa. Lo que s'hi remarca, es l'escala forana, de pedra, posada contre de la fatxada, que passa per sobre de la portalada, y que puja al campanil.

La porta de l'iglesia es guarnida de ferramentes, y à n'el fòrroll hi ha, com à ornament, un cap de cabrit. La pila de batejar, de marbre blanch, té una sola «motllura horisontal à la vora de la boca, y'l tap es de fusta, recobert de cuyre clavetejat, que sembla esser antich». L'altar major es del tot conservat, amb les estatuas de la Mare de Deu y de Sant Roch, y'ls quadros de pels costats. Pujém à la tribuna, y aquí veyém un banch de fusta, de treball artístich: los brasos tenen, escultat, un cap de cavall; y à l'esquena, sota d'un festó posat à tot lo llarch de la fusta s'hi llegeix aquesta inscripció:

AQUEST BANCH ES DE PERA JANÉ Y DELS SEVS
ALS 17 MAR DÍ AÑ 1723

Aqueix escrit, si que deu esser dels darrers, en llengua catalana, que hi pogui haver à Rosselló.

J. DELPONT.

Janer de 1901.

A PROPOSIT DEL «TRISTAN»

Camprodon, me has dado un palo
con este discurso ameno;
yo te traje de hombre bueno,
y me has salido hombre malo.

Pocas, molt pocas vegadas se pot presentar una ocasió tan bonica com aquesta pera discutir un punt interessant d'art. Consti, donchs, que'n tinch una verdadera satisfacció, y aquesta será més gran si logro convèncer al estimat amich Pena. Jo ja sabia, de molt temps à n'aquesta part, lo molt enterat que n'estava'l meu polemista de tot lo que fa referència à Wagner; però, la veritat, haig de confessar que m'havia quedat curt. He volgut provar fins à quin punt arribava la seva erudició, y aquesta ha superat à lo que jo podia imaginar-me.

En el meu article anterior li vareig posar dos exemples: l'un veridich, l'altre fals. Confesso ab tota ingenuitat que m'ha cullit el fals, lo que prova qu'es difícil agafarlo y fa molt honor à la seva intel·ligència.

Ara bé: donadas aquestas explicacions, dech entrar en un altre ordre de consideracions. Me ratifico en lo que vareig dir en el meu article, ó siga: Que no solzament no vareig equivocar el número de la plana (qu'es la 51 de la edició Breitkopf), sinó que marca'l temps presto, tal com jo dich. Y que no content ab aquest dato, he consultat la magnífica reducció de piano y cant en la edició Lucca, y també hi he trobat qu'en sa pàgina 73 marca presto. Haig d'advertir qu'en aquesta edició el número d'ordre de las pàginas es abaix de la plana. Excuso dir al amich Pena que tinch aquestas edicions à la seva disposició, per si hi té dubte.

Al llegir en sa contestació qu'havia equivocat no solzament el número de la pàgina, sinó fins el temps marcat, lo primer que vareig creure va ser que realment devia ser aixís. Però després he vist que'l que s'equivoca es ell. Y no sols s'equivoca en aixó, sinó també en la interpretació que dona als crits dels mariners Ho-he, ha-he, que jo dich que son crits de maniobras à bordo y en Pena pretén que son els crits d'alegria al ovirar la terra. Com que (encara que no tinch la magnífica biblioteca d'en Pena), no per'xó deixo de tenir algùn llibre que parla del assumpto, no he hagut de fer més qu'obrir l'obra d'en

Charles Cotard *Tristan et Iseult*.—*Essai d'Analyse du Drame et des Leitmotifs*. Entre'ls paragrafs de la introducció, n'hi ha un que diu:

«La version française est si éloignée de l'original que nous avons dû nous reporter au texte allemand, dont nous avons donné, pour chaque citation, la traduction littérale; c'était le seul moyen d'étudier l'adaptation des paroles à la musique et de déterminer le sens à attribuer aux motifs».

Com compendrà molt bé l'amich Pena, he anat directament a buscar el tema dels mariners, y no's pot figurar ab quina satisfacció he trobat, al final de la pàgina 36, el següent exemple:

«A ce moment, après un fortissimo à l'unisson sur le motif de la souffrance, se font entendre les cris des matelots: (*Ho! He! Chargez la voile — Ho! He! Die Segel ein!*) La scène se termine sur une reprise en fortissimo du motif de la mer et du motif d'exaltation. Iseult s'est levée de son lit de repos et entend les cris des matelots avec une terreur croissante. (*Malheur à moi, dit elle, la terre est proche! — Weh! mir! Nahe das Land!*)»

Un'altra obra que també tinch a mà per consultar y qual autor es autoritat en la matèria, Maurici Kufferath, —*Le Théâtre de R. Wagner. De Tannhäuser à Parsifal. Essais de critique littéraire, esthétique et musicale*. *Tristan et Iseult*, — diu en sa pàgina 313: «Le caractère par lui-même saisissant de cette scène est encore accentué par la subite intervention du chœur des matelots *chargeant les voiles en s'accompagnant d'exclamations maritimes*.» Més avall, en el paragraf que segueix, després d'altras coses, diu: «Pendant que Kurwenal fait connaître l'objet de sa mission, Wagner combine le thème de la *Traversée* avec le motif du chant des matelots, que l'on vient d'entendre, et cet accompagnement suggère un tableau plein d'animation et de couleur; il semble que derrière les toiles de la tente, qui dissimulent encore le pont aux regards du spectateur, on aperçoive le va-et-vient des marins *exécutant les manœuvres de l'abordage*.»

Crech que puch arribar a la conclusió que'm vareig proposar en mon primer article, ó siga: que no's pot fer cas de las indicacions dels autors. Per altra part, com que vareig dir també que'ls crits dels mariners

Ho! hé! — ha! hé! eran crits de maniobras y ara ho acabo de demostrar ab textos quals autors els tinch per personas entenimentadas en aquestas qüestions, espero que l'amich Pena, que m'ha donat ocasió de poderme vindicar, me concedirà la rahó. Y perque vegi que m'agradan aquestas coses, li vaig a donar un altre exemple — de Wagner, com se suposa — d'un passatge qu'en el meu entendre tampoch està bé.

En la pàgina 111 del *Or del Rhin*, edició alemanya de la casa Schott, després d'un temps de $\frac{3}{4}$ que marca *stringendo*, ve un temps de $\frac{9}{8}$ que marca *molto vivace* qu'en un magnífich preludi'ns fa sentir el martelleig dels nibelungs dintre la escena, y jo pregunto: En el temps en qu'està marcat (*molto vivace*) és possible poder fer sentir ben ritmat el sincopat del primer y tercer temps de cada compàs?

Avans d'acabar aquestas ratllas, dech manifestar a mon distingit amich Pena que'ls números de las pàginas que cito son tal y conforme'ls he tret jo de las obras avans citadas. Vol dir això qu'encara que curt de vista (per desgracia meva) d'a la vora hi veig tant com hi puga veure un altre. Ab això, no estich disposat a corregir cap dels números citats.

En espera de la seva agradable contestació, ja sab que pot disposar com vulga del seu ver amich

LLORENS SAMPERA.

L'ENTERRO DEL ALBAT

Desde la finestra del maset el vaig veure l'enterro del albat. Allí baix, com ressaltava de la negror del cementiri la caixeta blanca!

Dintre la caixeta hi havia l'albat, una esperansa morta...

Era una tarde de novembre.

El petit cementiri's destacava com una taca negra en mitj de la verdor malaltissa de la feconda plana, y dintre la taca negra s'hi veyan clapas més negres encara, y altràs blanques, blanques com un glop de llet.

Quan anavan a ficar al ninxo la caixeta del albat, va sentirse un crit que repetiren las montanyas, y ensemps vaig veure que una d'aquellas clapas negres s'abrassava a la

caixa: Era'l pare del albat. A'n-aquell home li enterraven mitja vida.

Devant d'aquell quadre de desesperació, las clapas blancas, qu'erán las nenas del poblet totas vestidas de blanch, s'agruparen com si tinguessin por.

Després el cementiri va tornar á quedar sol. L'albat ja descansava.

El poblet s'agrupava enllà d'enllà al entorn del vell campanar. Semblava regnarhi la tranquil·litat; mes ¡ay! en una d'aquellas cassetas negrosas, sota un d'aquells sostres de vigas vellas y corcadas, en un llit amparat per unas parets emblanquinadas, hi havia una pobra mare plorant silenciosament; llur cara esgroguehida ressaltava dels llençols qu'ella mateixa havia rentat avans de ficarse al llit pera esperar el fillet de sas entranyas.

Y en tant, camps á través, ja passant frech á frech de las vinyas qu'encara conservavan algún pámpol malalt, ja per devant d'algún cercat negrós, tornava al poblet l'acompanyament del enterro del albat.

L'escolanet ab la creu, y'l capellà, anavan devant; després las nenas vestidas de blanch, que ja caminavan més aixeridas; y darrera d'ellas venian els homes, tots negres, tots negres, com van els desenganys darrera las ilusions.

Y'l sol esmortuït s'ajocava entre núvols de foch; y van sentir-se'ls tochs pausats y tristos de la oració, y l'acompanyament parà en sech, com si tots haguessin desitjat qu'arribés aquella hora pera enviar una oració al cel.

R. SURIÑACH SENTÍES.

MERIDIONALS

Y SEPTENTRIONALS (1)

No tractarem de negar la influencia del medi en l'artista: no tractarem de negar que la relació estreta y quotidiana ab lo que'l rodeja pot influir y de fet influeix sobre la personalitat propia. Lo que negarém es el caràcter absolut de la dita influencia, y sobre tot la obligació de sotmetres devant del medi quan aquest no procura al artista horitzonts

prou amples y camps d'observació prou bells. Llavors creyém que l'artista deu allunyarsen, al menys ab l'esperit, y despendres en lo possible del sagell que'ls pobles imposan á tots els que hi naixen, perque en la petrificació xinesca del medi la evolució del art se detura, creix ufanós el xovinisme antiestètic, la cultura's debilita, els prejudicis augmentan y apareix ab tota la seva nuesa l'horror á lo nou y á lo extranger, signes denunciadors de decadencia y d'ignorancia quan no's tracta del poble grech.

Y ningú s'espanti perque la flayra del ambient estimat se desvaneixi y s'apagui'l foch de la llar payral: mentres més gran sigui'l món del art, més gran será l'artista, ja que'ls seus devers primers son els de cercar lo *humà*, mirar molt alt y sentir molt fondo.

En Zola avans que francès, y en Wagner y en Goethe avans qu'alemanys, son humans y universals, parlan a tots els homes indistintament y difundeixen la veritat y la bellesa á través de las fronteras patrias.

Abunda—y aixó justifica'l nostre treball— en totas las nacions del Mitjdia en general, la creencia en barreras inmutables y eternas que separan l'art del meridional, barreras creadas per diferencias de sentiment, de vida, de pensament, fins de clima, que venen á determinar d'una manera pueril, pedantesca, fixa y absoluta, allà hont acaba lo meridional y comensa lo septentrional. Tot aixó naix d'un afany de sistematizar, d'establir lleys, de crear divisions y regles, pera facilitar, tal volta inconscientment, la comprensió de las obras artisticas. Y desseguida, la exageració eleva l'afany á la categoria de principi absolut, y apareixen escolas, sub-escolas, capellas y capelletes, y la historia del art devé un catàlech d'una exposició de productes artistichs, classificats per autors, épocas y nacions; y aquest catàlech ens ensenya que la verdadera emoció estètica s'ha de deixar de banda, que l'ànima inspiradora del art es quelcòm sens importancia: lo fonamental consisteix en no pendre á un fill del Mitjdia per un del Nort, encara que'ls dos pensin y sentin igualment.

Entre'l Nort y'l Mitjdia, artísticament y parlant en absolut, no hi han barreras de cap

(1) Entenguís que parlém únicameant de literats y músichs.

mena. Existirán diferencias, y muchas, entre los autores respectius, no hi há dubte, però aquestas diferencias existeixen també entre els autors d'un mateix poble, y consisteixen en el *temperament* propi. Hi há més distancia del rus Tolstoï al rus Tourgueneff, que d'aquest al francès Daudet. L'espanyol Becquer s'assembla literariament més al alemany Heine que al seu compatriota Zorrilla. En Mistral y en Marius André, provençals, segueixen, dins del art, camins ben oposats. Las diferencias existents entre en Bach y en Palestrina son més de religió que de rassa: en Bach reflexa la severitat de la religió protestant; en Palestrina, la magnificencia y esplendor de la catòlica.

¿Qui s'atrevirá, d'una manera absoluta, á dir qu'en Victor Hugo fou francès de cap á peus? ¿No tingué quelcòm d'espanyol, d'alemany? «*Lo fué todo y aun más, es decir, su genio, siendo español como forma y como imaginación, fué francés como idea, germano como profundidad, y fué algo superior á cada raza tomada aisladamente.*» (Gener, *Amigos y Maestros*).

La innegable facilitat ab que els homes d'una rassa estudian, comprenen y senten las obras artisticas d'un'altra rassa, confirma lo qu'exposém.

Aixis, veyém que els alemanys Droysen, Müller, J. P. Richter, Nietzsche, desentranhan l'esperit helénich y s'hi identifiquen, exposant clara y alhora profundament la essencia de las obras inmortals y quasi perfectas d'ell emanadas. El nord-americà Washington Irving descriu, tan bé com el més pur espanyol, la morenca y bellíssima poesia de la Alhambra. L'alemany Schack escriu la historia de la poesia espanyola y aràbiga. L'alemany Schlegel sent intensament el colossal teatre de Calderón. L'inglés Macaulay, ab una profunditat incomparable, estudia els grecs y els genis més grans de la Italia mitjieval y del Renaixement. L'inglés Bulwer-Lytton, el polach Sienkiewicz y el rus Marejkowky obtenen prodigiosament la visió brillant y lluminosa del poble llatí. «*Una página de Heine (en alemán) acerca del Quijote —ha dit en Clarín— hace llorar de entusiasmo, de sincero amor patrio, de legítimo orgullo, mientras la sacrilega gavilla de académicos cervánticos casi ha puesto en ridículo al hom-*

bre más admirable de cuantos nacieron en España.» Y cal recordar també'l sentidíssim y humà comentari que del mateix *Quijote* feu el rus Tourgueneff.

Y si els del Nord poden desxifrar l'ànima meridional, y la historia'ns ensenya qu'això es un fet, ¿quin es el motiu que impideix als meridionals la identificació ab las concepcions nordistas?

No'l sabém veure, ni'l trobém en lloch. Els fills de las rasses de llengua llatina comprenen també las obras del Nord. Chateaubriand, Victor Hugo, Taine, Marc-Monnier, francesos, s'han fet ben bé carrech de la literatura inglesa. Ernsts, Schuré, Nerthal, Catulle Mendès, francesos, y Letamendi, espanyol, han comprés á Wagner. Sainte-Beuve, Blaze de Bury, Saint-Victor, Caro, francesos, y González Serrano, espanyol, han entés á Goethe. En Pompeyus Gener, català, sembla encarnar, á voltas, l'ànima d'en Nietzsche.

¿Ahont es la barrera que impideix als espanyols sentir á l'Ibsen ó á n'en Tolstoï, y als noruechs y als russos entusiasmar-se ab l'Echegaray ó ab en Galdós, ab en Zola ó ab en Verdi?

Y observant las qualitats dels artistes, arribarém plenament á demostrar lo que'ns hem proposat.

¿Qui negará al alemany Mozart la gracia, la distinció, la elegancia, la delicadesa y la deliciosa melodia del italià Cimarosa?

¿Qui negará que l'alemany Glück sent lo patètic ab la mateixa intensitat que'l grec Eurípides? ¿Qui li negará la pura poesia de Virgili, la serenitat de Sófocles?

¿Qui negará la compenetració del alemany Goethe, en la seva *Ifigènia* y en algunas escenas de la segona part del *Faust*, ab el món grec?

¿Qui negará á Wagner la visió sublim d'Esquilos y del Dant?

¿Qui negará en la poesia del italià Leopardi la essencia mateixa que informa la filosofia de Schopenhauer?

¿Qui negará á Beethoven l'augusta majestat d'Homer?

¿Qui negará á Shakespeare, l'inglés Shakespeare, el sentiment de las apassionadas, gelosas y violentas ànimas africanas? ¿Quin meridional ha creat un Otello ab la forsa y veritat del gran inglés?

Y l'hoste insigne que fa poch qu'ha honorat Barcelona, el gran Ricart Strauss, ¿no té l'ànima apassionada y ardent del italià D'Annunzio, el seu foch, la seva empenta y forsa d'expressió, el seu color enlluernador y violent, la seva poesia profunda y lluminosa?

Si'n podriam citar d'exemples!

Y certas qualitats qu'alguns meridionals se creuen possehir exclusivament, com la gracia, la ironia intencionada y fina, la burla grotesca, el sentiment delicat y suau de lo cómic, la implacable y sagnanta mofa aris-

tofanesca, ¿no la han possehida, en grau superlatiu, Shakespeare, Swift, Wagner y fins Suppé y'ls caricaturistas de las *Fliegende Blätter*?

El sentiment del art es universal; las analogias de temperament apropan als homes més allunyats per las distancias, harmonisan els pensaments y constituheixen un ambient fill de la mutua simpatia, ahont els uns sentint y creant, y'ls altres sentint y admirant, forman la *nova y escullida patria artistica*, sense nom y sense lloch.

G. ZANNÉ.

L'OCA BLANCA

Al gran poeta català J. Maragall.

Jo tinch un'oca en mon jardí;
un'oca blanca com un cigne,
que sempre va d'assí d'allí,
majestuosa, grave y digna.

Sens mirá en lloch, ab ayre estrany,
allarga'l coll lluny de la terra
y encerta d'esma'l viarany
que l'acompanya hont l'aygua xerra.

Lo breu estany sembla un mirall
hont l'aygua raja escumajanta
com una troca de cretall
que riu y riu, que canta y canta.

Son miroteig marvellós
á l'oca blanca la hipnotisa,
la tenta ab goig voluptuós,
la seduheix, la fanatiza...

Y allarga'l coll cap al estany
hont l'aygua clara riu y canta,
y's precipita dintre'l bany,
com enhartada, l'oca blanca.

Sota'l canó del brollador
se retorçeix fantasiosa;
miralla en l'aygua sa blancor,
la becarreja neguitosa;

retors lo coll, com blanch serpent
sota la fulla y flor del liri;
lo sumergeix, l'ala batent,
s'esdevatega en ple deliri...

Y ab jochs de perlas y brillants
l'aygua la cobre y la enmantella,

y jagan folls, com dos aymants,
l'oca de neu y l'aygua aquella.

Després, rendida de jugá,
surt l'oca blanca igual que un cigne
y torna anar d'assí d'allá,
majestuosa, grave y digna,

No té company ni n'ha tingut;
viu sens parella y sola, sola,
en la florida quietut
plena de llirs y corretjola...

Quan ve la nit, son estrany crit
creuha vibrant per l'ombra bruna,
y's veu vagar com blanch esprit
sota'l raig pàlit de la lluna.

Y com misteri etzarador,
cada jorn trobo en l'herba humida
son fruyt d'amor... sense l'amor,
son fruyt de vida... sense vida.

¿En quína noce s'ha format
l'estéril ou ple de misteri?...
¿quín aymant es que l'ha engendrat
en l'oca blanca, sense serhi?...

¿Tal volta l'aygua del estany
que ab l'oca juga y la enmantella
es la que fa'l miracle estrany,
la portentosa maravella?...

Jo tinch un'oca en mon jardí,
un'oca blanca com un cigne
que sempre va d'assí d'allí,
misteriosa, grave y digna.

VÍCTOR CATALÀ.

BIBLIOGRAFIA

GUÍA PRÁCTICA PERA LA FILATURA DEL COTÓ,
per Emili Riera — L'Avenç, 1901.

El distingit enginyer senyor Riera, fundador y professor de la classe de teixit mecànic en la Escola d'Arts y Oficis de Barcelona, al publicar aquest manual ha satisfet una necessitat que de fa molt temps se deixa sentir. Els llibres de ciència, desde'ls doctrinals als de vulgarisació, aixís com els d'aplicació pràctica a las arts ó a la industria, escassejan, per no dir que mancan casi per complet en nostra terra. Si quelcóm se fa, son tan sols traduccions d'obras que, a pesar del seu mèrit, no resultan prou adaptadas a las circunstancias, faltanthi'l complement que deuria acompanyarlas. Lo que's proposa l'autor ho diu ben clar: «posar a les mans dels que intervenen en les filatures de cotó de Catalunya un petit llibre de butxaca, com el tenen tots els extrangers, dins d'aquesta mateixa industria, que'ls facilita'l record de la manera de resoldre'ls variats problemes que sovint se'ls presenten, màquina per màquina, a mida dels canvis de les mateixes màquines, dels números, dels cotons, etc.» Ab molt bon acert, intentant ferlo lo més pràctic possible, ha adoptat la llengua catalana «pera poder fer us de les paraules tècniques tan apropiades y generalment empleades en les nostres fàbriques.»

Sols repassant l'index se pot ferse càrrech de la importancia de l'obra. Els problemes son presentats ab la major claretat y senzillesa, y ajudan a la fàcil comprensió numerosas taulas, com las de reducció de la numeració catalana, inglesa y francesa, y de midas, pesos y mesuras, antigas de Barcelona, inglesas y mètricas.

Es també molt complet el vocabulari de las paraulas comunment usadas, ab sas correspondencias inglesa y francesa, y aixó fa també molt útil aquest llibret a totas las personas amants de nostra llengua, ja que moltras d'aqueixas paraulas no's troban en nostres incomplets diccionaris, y altrás, desfiguradas ó prostituhidas per l'us, han sigut rectificadas ó restablertas pel senyor Riera. Al felicitarlo pel seu acert, desitjem qu'altras obras sevas segueixin a n'aquesta, y tant de bo que serveixi d'exemple als demés.

La edició, com feta a «L'Avenç», no hi há que dir si es vistosa y correcta, tant com elegants y senzillas las cubiertas de tela crúa.

ANUARI CATALÀ. Revista del moviment literari regional en 1900, per Joan Umbert.—1901.

Ja varem dir ara fa un any, al parlar del anterior Anuari, que'l senyor Umbert ens feya l'efecte d'un que menjès molt y pahis mala-

ment. També afegirem que si bé's notava en l'autor manca de qualitats positives, s'hi remarcava en cambi una pretensió desmesurada, un gran afany de singularisarse, havent de recorre, a falta d'altres recursos, a la extravagancia més ridícula, ja inventant una ortografia pel seu us, que no obeheix a cap fonament científich y no consegueix altra cosa que marejar al lector, ja diluhint en un estil enfarfegat ideas vulgarissimas, ó ja perdent el temps en minuciositats puerils é inútils.

Li aconsellavam la esmena, però avuy ja la creyem poch menys que impossible. En l'últim Anuari que'ns ha enviat, els defectes del autor se mostran agravats, y's veu ben clar que'l mal es crònic.

Com sempre, lo qu'anomena Anuari no es més que un aplech de quatre ó cinch articles que generalment res tenen que veure ab el moviment literari de l'anyada. Aixó está bé com a esbarjo, y ell es ben lliure d'esplayarse com bé li sembli, fins insertanthi dos articles (que ja confessa no tenen res que véurehi), per la sola rahó de que foren rebutjats pels periódichs ahont els envia; però allavors no's pot queixar de que'l públich y la critica no's deixin convence, y lo millor que pot fer es lo que diu en l'epilech de son darrer Anuari, aixó es: retirarse, que no ha estat res.

A més d'aixó li dirém que si fins ara creyam que no sab gayre d'escriure, avuy ens temém que tampoch sab de llegir, perquè si aixís no fos, no haguera dit el disbarat (entre molts altres) que's pot trobar en la nota al seu article *Oh!... El arte escénico!*...

Diu aixís la nota:

«Aquest articlet no haurie d'ocupar las páginas del Anuari, que no va ser aquet el propòsit, sinó de que s'incertés en un periódich que blasona de molt independent fent respondre als autors dels originals, apesar de la meve responsabilitat, no va incertarse y com que creg va ser una conveniencie, no vui deixar en blanc aqueste ocasió per dir als de JOVENTUT, que tenen molt poc de jove; que de Bobadille ja ni hagut un y ni ha prou.»

¿Que no sab, senyor Umbert, que si un periódich liberal permet qu'en sas planas se defensin las més oposadas ideas, aixó no vol dir que tingui obligació d'acceptar tots els treballs que se li envian, fins els més dolents? Vosté respondrà del seu article, però a nosaltres ¿que'ns treurá la responsabilitat d'acceptar un escrit que no té cap condició literaria, y qu'es incoherent y tonlo per qualsevol costat que se'l consideri? Si ésser jove vol dir ésser inconscient y faltat de sentit comú y sentiment crítich, no ho serém may de joves; però si la joventut es lo que creyém nosaltres y tothóm, vosté a jove no hi arribará may, perquè será nen tota la vida.

Y ara agraheixins el reclám, que ja veu que'n parlem forsá: però deixi tranquilas a

las lletres, que Deu no l'ha cridat per aquest camí, y seguintlo no aniria en lloch. Per altra part, nosaltres no li volém cap mal.

L'UNIVERSITAT DE LLEIDA, treball premiat en los Jochs Florals celebrats per l'«Associació Catalànista de Lleida» el dia 14 de Maig de 1900, original de Joan Llorens Fàbrega.

En aquesta monografia, fa constar l'autor que aquell centre lleidatà d'ensenyansa era, ja en sos principis, més avensat, més complet, ab més amplas prerrogatives y ab més marcat esperit d'engrandiment que las universitats castellanas de Palencia, Salamanca, Valladolid y Sevilla. Fa historia complerta de dita universitat. é hi acompanya una llista dels catedràtics y deixebles més notables.

En tota l'obra s'hi sent vibrar l'entusiasme del autor per aquell antic monument universitari, honor de Catalunya.

REVISTAS.

La vida intelectual á Barcelona es molt irregular en sas manifestacions; després de molts mesos d'ensopiment, se mostra unas quantas setmanas ab una activitat verament febrós, y's fa difícil poder darne'l compte degut en un termini precis, y ab un limitat espai. Per aquesta raho's llegidors de JOVENTUT haurán vist números dedicats quasi per complet á la critica, y altres en quins aquesta ocupa un lloch secundari. L'actualitat s'imposa molt sovint á l'amenitat, y per aquest motiu no sempre podem parlar de las obras que galantment ens ofereixen ab la extensió merescuda ni en el temps oportú. Més privats estém, encara, de fer remarcar els notables escrits que trobem en las revistas y periódichs que visitan nostra redacció. Moltes vegades hem fet, y ara'l renovém, el propósit de no incorre en aquestas omisions que som els primers en deplorar, y com á exemple de lo que farém d'ara en avant, aprofitém una ocasió en que'l silenci podria interpretar-se com á descortesia per nostra part. Aixís, donchs, manifestém en pocas paraulas nostre coral agraïment á las importants revistas extrangeras *Mercure de France* de Paris y *La Rassegna Internazionale della letteratura e dell'arte contemporanea* de Florencia. Aquesta última, al parlar de JOVENTUT, de qui es, diu, «anima é corpo l'illustre filósofo é crítico Pompeyo Gener», esmenta entre altres treballs, *El problema de Malthus* de l'Arnau Martínez y Serinà, y la *Salutació* d'en Joan Maragall, aixís com els *Ayres del Montseny* de mossén Cinto Verdagué, y'l quadro dramàtic *Porl* d'en Modest Urgell. Publica un estudi sobre en Campoamor, y altres notables escrits de Ximenes. Manzi,

Gaeta, Gasperini, Sem Beneili, Amy A. Bernardy y Levi.

Ja donarem compte dels escriptors qu'han redactat el número de mars del *Mercure de France*. En *Lettres espagnoles* el distingit literat Ephraïm Vincent, al parlar de las revistas catalanas, coloca á JOVENTUT en primer lloch, ab termes que no volém copiar.

A abdugas revistas doném las més corals mercès. Las sevas frases d'encoratjament, que ns arriban d'enllà dels Pireneus, ens animaran pera continuar nostras campanyas per la veritat y per l'art, convensuts una vegada més de que no es en el vehinat ahont se troban els millors amichs.

Nostre distingit colega M. Ephraïm Vincent dedica la major part del seu article al estudi del llibre *Induccions* de nostre estimadíssim redactor en Pompeyus Gener. Volém copiar alguns trossos de tan notable treball, ja que no parlarem de l'obra del nostre amich quan aparegué a primers d'any, pera que no's poguessin titllar d'apassionats ó parcials els que no's coneixen ó no volen conèixens, els que no poden comprendre que si en Gener, ab tot y ésser un mestre, al ajuntarse ab nosaltres, ha volgut anomenarse sempre nostre company, es perque en nosaltres ha vist un entusiasme lleal y sincer per tot lo gran y noble, y s'ha convensut de que l'admirem per lo que val, y no, com altres, pel profit que del seu talent se'n pot treure, y qu'en aquesta casa se l'estima y respecta com no ho fan molts dels que de més temps el coneixen y que sembla tenen empenyo en empetitir-lo pera posarlo al nivell d'ells.

En Vincent, acabant de parlar de la mort d'en Balaguer y d'en Campoamor, diu:

Aquest doble dol, no obstant, no posa en perill de cap mena las lletres espanyolas. En Balaguer perteneixia á la epopeya romàntica, y la poesia sobreviurá á n'ell y en Campoamor, el filósof poeta... y en quant á la filosofia... ja viu! En Pompeyus Gener ens ho demostra ab un volúm qu'acaba d'enviarnos, digne de tota consideració. Es un'obra de prop de 400 páginas, y está dedicada á la *Juventut intelectual de las Américas llatinas*. Inútil es dir qu'en Pompeyus Gener gosa d'una situació excepcional en las Republicas Sud americanas, per massa temps desprovechidas d'una sólida base filosófica, entregadas com han estat fins ara á la ensenyansa incolora dels deixebles de Cousin.

Molt avans que'ls congressos ibero americans somnassin en reunir-se, ell havia trobat ja'l verdader llas que deu unir la Espanya á l'América llatina; la vulgarisació artística y científica, y la filosofia. Quí més qu'ell era capás de férlosshi assimilable la preciosa médula de la filosofia alemanya? Quí de posarlos cara á cara en una síntesis tot l'esperit del *nominalisme* de la Edat Mitja, y tot el conjunt de la ciencia moderna?

Esperit crítich en qui la claretat no exclueix la investigació, en Pompeyus Gener porta á uns païssos que no han encara adoptat més que per moda'ls nostres prejudicis, un'obra concebuda ab un esperit nou, al corrent dels últims descobriments científichs, assahonada per una prodigiosa cultura artística, y, apressemos á dirho, las bases d'un sistema filosófic conforme á las aspiracions de las rasses llatinas.

Aquest llibre, *Induccions*, conté ja un prefaci y tres fragments d'una nova obra que sortirà aquest any mateix titulada *L'Evangeli de la Vida*. Aquesta es sols el desenrotll en forma poètica de las idees de Filosofia, de Dret y de Moral que regiran desd'aquest segle XX, sistema que's separa lo mateix de la negació positiva materialista, que de la trista espiritualitat cristiana, ja rellegada per sempre, segons sembla P. Gener afirmar-nos. Donchs cap aquest *hiperpositivisme* ns conduheixen tots els diversos capítuls d'*Induccions*, escrits en èpocas diverses. No tenen pas tots la mateixa consistència, però no obstant, ho es el llegirlos, per lo interessants é instructius que tots resultan.

Qué inèdit es aquest curiós article sobre *Feuerbach y la esguerra hegeliana*! El tema de *La dignitat humana y el Cristianisme* «Tot error en la teoria produheix una calamitat en la práctica», es la justificació mateixa de la bona fe del autor. *La Cristologia* ve á darnos, baix la forma d'una disertació històrica, un sistema filosòfic enterament nou, una religió d'Amor estenentse á totes las criaturas. Banyat en las radiants clarors del neoplatonisme, se'ns presenta Sant Francesch saludat pels aucells, predicant als peixos, com en un quadro de Fra Angélich, acompanyat de Joaquím de Flora, de Fra Salimbene, de Joan de Parma y de Guillelm del Sant Amor, radiants precursors del regnat del Sant Esperit, y veus aquí'l goig sobre la terra. Si: el goig está ab vosaltres, esperits deslliurats d'ara en avant de la trista suggestió d'un cristianisme tradicional y malaltís.

Per mantenir el goig sobre la terra, Pompeyus Gener s'aparta d'algunes conclusions d'en Nietzsche, en qui ell reconeix un mestre admirable. Els preciosos coneixe-

ments etnogràfics d'en Gener li han permés descobrir al fons del autor del *Aixís parla Zaratustra*, una ascendència turch altaica. L'ideal de plena humanitat y de perfecta cortesia del filòsof provençal, no poden trobarshi bé ab la cruel constitució social que'l pensador alemany proposa com coronament del seu sistema.

Aixís el nostre amich Pompeyus Gener no dubta ni un sol moment, ell qu'ha fet *tabula rasa* del catolicisme y del protestantisme, en orientar la societat, desde'l moment en qu'estigui científicament organizada y *jerarquizada* segons las aspiracions més noves, cap un ideal de Bellesa, de Bondat y d'Amor. Tal va ésser el somni daurat de l'antiga Grècia, tal va ésser el dels riberenchs del Mediterrà en els curts moments en que la forsa no va dominar el lliure esperit en la Edat Mitja.

Es un fill dels Grechs y dels Provençals el qu'ara'ns parla, y no pas un descendent dels soldats d'Atila.

En un altre capítul intermediari En Pompeyus Gener ha estudiat la qüestió social, y ha concluhit en la lley del treball pera tots, aplicada en condicions que fassi possibles la especulació filosòfica y la cultura artística.

Al eminent filòsof podria bé aplicarseli'l proverbí cordovés qu'ell cita: «*Soch com el sàntal que perfuma fins á la destralt que l'estella.*»

Próximament anirém donant compte d'algunes altres obras que tenim rebudas.

ORIOI MARTÍ.

ORACIÓ MATERNAL (1)

Oh bressol, feble bressol
que't gronxas com barca cuberta de flors;
tu portas dolsament ma flor més santa.
En aquest'hora bella y ressonant
ets l'urna brillanta
ahont guarda's la fruyta de mos Purs Amors.

Oh bressol, aymat bressol!...

Els Angels del Somni volan poch á poch
volan impalpab es, invisibles vols;
ab un aletejar de papellonas...
Y posan el bell somni en els bells llabis
com bes d'amor en una dolsa boca.

Oh bressol! tendre bressol!...

que't gronxas com ona qu'amaga mil perlas...
que't gronxas com barca que porta mil flors!

Y el somris passa y repassa
demunt del blanch rostre de mon tendre infant;

es un somris que no's glassa,
qu'en son fugir brilla y torna més brillant!...

Mon infant!... Mon tendre infant!

Qu'aquest somriure suri per tos llabis
com bella empremta de mon bes aymant!

Las anyadas bellas se'n van y se'n venen,
las anyadas tristas se'n venen y van;
y en tos llabis purissims y tebis
potsé altres besadas s'hi aturarán...

Mon infant! Mon bell infant!...

Al rebre las tristas y impuras besadas
els llabis purissims se van mustigant!

Al rebre las tristas y impuras besadas
els llabis purissims se van mustigant...

Mon infant!... Aymat infant!...

Que sigui la dona que ton rostre besí
Para com aquesta que t'está vetllant!...

XAVIER VIURA.

(1) Posada en música per Joseph María Carbonell.

TEATRES

LE NOZZE D'IVETTE.—PEPITA TUDÓ.

No ha estat afortunada la Vitaliani ab las novetats teatrals que ns ha ofert fins ara.

Tampoch *Le nozze d'Ivette*, comedia a imbroglia tal volta arreglada del francés, es obra qu'indiqui una personalitat literaria en son autor. Tots els convencionalismes y inverosimilituts propis del género podém acceptar-los á cambi d'originalitat d'ingeni, de gracia y de moviment escénich; però com en *Le nozze d'Ivette* hi ha molt poch de tot això, massa de tot allò y excés de bon humor, la obreta no ns resulta, á pesar d'haverhi un tipo ben apuntat, el del pare d'Ivette, menestral retirat, y algunas escenas fàcilment dialogadas.

No obstant, passarem un bon rato gracias á la execució de la companyia. Entre tots va distingir-se'l senyor Zoppetti per la naturalitat, per la *bonhomie* ab que detalla l'estrafallari personatge. Els demés molt justos, molt vius y molt maliciosos, exceptuant el que fa de rus, que creyém exagera la nota.

No volém acabar ab la Vitaliani sense felicitarla per la execució admirable de *Zazá*, sobre tot en el quart acte, y al senyor Duse per la discreció y sobrietat ab que digué'l monólech *Lo sciopero dei fabbri*.

Pepita Tudó, que va estrenar l'altre dia la Tubau al teatre Principal, vol ésser un drama historich. Las figuras d'en Godoy, d'origen humil, arribant més tart á ser árbitre del regne gracias á la protecció d'una reyna lleugera, y la llegendaria de la Tudó, antiga amantada d'aquell y sempre d'ell enamorada, s prestavan pera desenrotllar un drama romantich en que las intrigas politicas y palatinas y ls conflictes sempre interessants originats per passions verdaderas se barrejessin en un quaro historich ple de vida, fidel retrato d'uns temps y d'unas costums molt apropiats pera excitar la fantasia y l'ingeni d'un artista.

En *Pepita Tudó*, aquest ingeni, aquesta fantasia y fins la veritat histórica ó tradicional, no apareixen en lloch y transcorren els cinch actes, no massa llargs, ab una monotonía desesperadora.

El primer acte ó prólech es sens dubte'l millor: escrit en versos més fàcils que correctes, ens presenta'l quadro d'una *verbena* ab algún tipo ben apuntat y fonsa moviment escénich; mes ni la profecia de la gitana ni ls tipos dels protagonistas, logran interessarnos. Hi falta ingeni, y sobre tot intensitat dramática. Els demés actes encara son més fluixos. Vulgars diálechs d'intrigants y ambiciosos, d'aspirants y d'aduladors se succeixen sens originalitat ni gracia, y la figura de la Tudó rellegada á según terme no adquireix cap relleu, de manera que ls seus amors ab Godoy,

els d'aquest ab la reyna y las complicacions y lluytas que d'ells deurian originarse, no ns interessan, perque l'autor no ls desenrotlla; solzament els apunta.

En resúm, quatre páginas d'istoria d'Espanya que no es verdadera historia, y carencia casi absoluta d'art y sentit dramátich.

Lo millor son els trajos richs y elegants. Malaguanyats. Las decoracions bastant pobres. La Tubau amanerada com sempre, ab la mateixa veu de sempre y ab el pudor de sempre. L'abrás aquell que *fa molts dias* tenia guardat per en Godoy, li fa ab un foch tan honest, qu'es ben propi d'una artista que sent fondo!! En Palanca discret, y ls demés insignificants com els seus pàpers. El públich molt distingit y també molt... amanerat.

No hi vagin, no, á veure la Vitaliani, puig la Vitaliani es una actriu que trevalla de debó, que sent l'art y'l fa sentir, que fa obras antigas y modernas plenas de vida, de vigor y de veritat. Continuhin en salloable tasca de protegir l'art insubstancial y carrincló que no excita ls nirvis delicats, y donguin un vot de gracias á la junta del Gran Teatre del Liceu, que segons contan ja ha fet una selecció en el repertori de la Reiter que aviat debutará en dit teatre. ¡Y quén fa de tristesa y de vergonya veure que ls que més obligació tindrian de protegir y popularisar l'art modern s'obstinin en creure que sols aquellas antigallas d'en Dumas y en Sardou, y aquells motllos vells de representació escénica que tan bé conserva la Tubau, son la expressió del art dramátich veritable y son els únichs dignes d'un públich com el barceloni!!

A punt d'entrar en máquina aquest número, no disposém d'espai pera donar compte del estreno á Novetats de la traducció italiana de *L'alegría que passa*. Reservantnos parlar la setmana próxima de la interpretació que ha cabut á l'obra d'en Rusiñol, ens limitarem avuy á dir que l'éxit fou tan gran y espontani com se mereixen l'obra, la Vitaliani y la companyia que ab tant carinyo, voluntat y acert trevalla.

Molt ens compláu que una obra estrenada á conciencia pel «Teatre Intim» d'en Gual, y profanada després ignominiosament pel «Teatre Liric Catalá», hagi sigut rehabilitada tan digna y esplendorosament.

EMILI TINTORER.

CRÓNICA MUSICAL

LO DEL LICEU.

Casi ni cal parlar-ne. La desfeta ha revestit tals proporcions, que fora inhumà repetir un cop més lo que'l lector ja pot imaginar-se. Per las causas qu'exposavam en el darrer número, el públich ha apreciat per fi las veritables qualitats del director senyor Nicolau, donant el premi just als seus mèrits.

A nosaltres no'ns queda més que callar: tot lo que diriam respecte de la *Novena* y de més obras executadas, fora repetició (corretjida y aumentada) d'aquells articles de la passada Quaresma, que tant exagerats trobaren alguns y qu'ara casi bé resultan mansos.

De xiulets en un concert may n'haviam sentit tants, y consti que'ls que més protestarian comensan per no assistirhi. Tenim el pressentiment de que aquesta es la darrera serie de concerts que dirigeix el senyor Nicolau. Nosaltres no'n tornarem á parlar. R. I. P.

Respecte del Orfeó Catalá, ens veyém en la obligació de dir que va de mal en pitjor. Si la direcció d'aquesta societat choral no pren una prompta determinació pera que, quan menys, torni á ser lo qu'era, acabará com ha acabat el mestre de qui parlavam.

Contrastant ab aquestas tristas novas, se preparan grans aconteixements musicals pera l'entrant mes d'abril. El mestre Crickboom ha contractat pera'ls concerts de la «Filarmónica» al pianista Raoul Pugno y á la cantant Mme. Rannay, abdós artistas francesos de gran fama.

El célebre pianista rus Paderewsky donará també tres concerts els dias 12, 13 y 14 d'abril.

L'afamada Societat Filarmónica de concerts de Berlín, composta de 76 reputats professors y dirigida pel mestre Nickisch, se trasladará á aquesta capital pera donar tres concerts qu'están senyalats pera'ls dias 28 y 29 d'abril y 2 de maig.

Per últim, s'assegura ab insistencia que'l mestre Ricart Strauss, avans d'anarsen de Barcelona, va firmar una contracta pera posar aquí en escena la *Tetralogia* completa de Wagner en la primavera de 1902, ab tot el personal alemany.

També hem sentit á dir qu'están ultimant-se las negociacions pera que la reputada orquesta dels Concerts Lamoureux de Paris ens fassi una visita en el próxim maig.

¿Será veritat tanta bellesa?

JOAQUIM PENA.

CONSISTORI DELS JOCS FLORALS

DE BARCELONA.

Llista de las composicions rebudas en secretaría.

Núm. 1. Tema: Cansó de la Costa. — Lema: Jo canto pel poble de casa. — 2. Las noyas del Ampurdá. — Cansó. — 3. La darrera vetllada. — Quart creixent. — 4. Suspirs y llágrimas. — A la bona memoria de ma esposa (q. a. c. s.). — 5. La física. — Crepuscul d'hivern. — 6. Amorosas. — Notas del cor. — 7. Ma vila nadiua. — ¡Ja vinci! — 8. L'únich petó. — Idili sant. — 9. Nadal. — La nit de Nadal, n'es nit d'alegría. — 10. Nit serena. — Fides! — 11. La cura maravellosa. — Lied. — 12. La primera violeta. — ¡Qué tristas son las cosas que se'n van! — 13. La sega. — Idili. — 14. Libertas. — Lo fuet es no més per las someras. (*A. de Pagés*). — 15. La Fábrika cata'ana. — Virtut, progrés y amor, es nostre lema sant. (*Clavé*). — 16. Intím's. — A... — 17. La tarde morta. — Poemet. — 18. Lo plor de la ginesta. — Recort del «Chorpus» — 19. Quadret. — «Vocació» — 20. Lo carer del Mal Encant. — Fe, Esperansa y Caritat. — 21. Espurnas. — Patrióticas. — 22. Semprel — 23. Per Sant Joan. — (Tradicional). — 24. L'hostal de la Grúa. — (Tradicció). — 25. La mort del Pare Gallifa. — Barcelona. — 26. Idilis del camp. — La poesia del camp es la verdadera poesia. (*E. M. y Brasis*). — 27. Los arbres malalts. — ¡Esperansa! — 28. L'idili dels pares. — May se fa vell. — 29. — Lo combat de Palamós. — «Levants». — 30. Mas esposallas. — «Jo som aquest que en la mort dalit prenc». (*Austas March*). — 31. Cansons y plors. — Amor. — 32. Lo cant dels segadors del sigle XX. — Patria. — 33. L'infant perdut. — Verge santa, salveu! — 34. Hivern de l'ánima. — Més fret que cap. — 35. La font del gat. — Rondalla. — 36. La doctrina de la llar. — De pare á fills. — 37. Orfans!... — Qué trist es fer sense pares, lo desert camí d'aquesta vida!... — 38. La papallona á las flors. — Adeuissau! — 39. La terra. — ... Bella-sei tu rívda terra. (*Leopardi*). — 40. Mon pensament. — La llibertat es lo gran bé del home. — 41. A la Verge de Montserrat. — Advocada nostra. — 42. Lletra. — Per ell. — 43. — Ma pregaria. — De tot cor. — 44. — Lo gran misteri — Vida y amor. — 45. Plany de la llegenda. — Nevada. — 46. Admiració. — Lo bonich encisa. — 47. La barca d'or. — ... — 48. La Mort y l'Anima. — ¡Mare y fill! — 49. Rondallística. — Patria. — 50. Los rossinyols del Montserrat. — Perque cantan de nit los rossinyols. — 51. Ma cambra. — Quaranta anys de soletat! quaranta anys y un dial. — 52. La nit. — Delectacions. — 53. — L'enderroch. — O mort! tu peux attendre; éloigne, éloigne toi! (*A. Chénier*). — 54. Llibertat. — ... — 55. Comparansa entre'ls regnats de Jaume I de la Confederació Catalana-Aragonesa y Felip II de Castilla. — La gloria dels homes deu sempre midarse per los medis de que's varen servir pera conseguirla. — 56. Goig y Dolor. — Fides. — 57. Impressions. — Del Montseny. — 58. Ta arribada. — Quando venivi era un giorno di sole, ó se piovera, la pioggia cantava. (*P. Bettini*). — 59. Esplays. — Hivernencas. — 60. A plena nit. — ... — 61. Lo rossinyol. — Vida. — 62. Repós. — En esta ombra... — 63. Gent nova. — (Cant de joventut). — 64. Present de boda. — «Vide cor meum». — 65. Los Segadors. — Rondalla. — 66. Somni d'infant. — Los Reys. — 67. — Las sabatas. — ... — 68. Vellas ombas. — Vaig tenir un somni que no era ben be un somni. (*Byron*). — 69. En Berenguer Borrell. — Ingratitut. — 70. La presó d'en Serrallonga. — No'm matan per ser traydor. — 71. Herodías. — Tradició relligiosa. — 72. La sembrada. — La llevar ja n'es sembrada. — Y un jorn ó altre granará. — 73. Lo naixement de Jesús. — La més bella violeta en gayá nit

florí... — 74. Ferida mortal. — Lloch natalis [qué bells vos trobo]! — 75. Los mártirs de la Patria. — ¡Independencia ó morir! — 76. La passió per las alturas. — Puigmal... St. Geroní... etc. — 77. Cap als fajols. — 78. ¿Qué veus? — Onde si muovono a diverse portí. — Per lo gran mar dell' essere. (*Dant.*) — 79. A ma germana. — (Testament). — 80. Lo primer erim. — Remordiment. — 81. Caliu. — Tragedias de l'ànima — 82. San Francesch — ¡Oh Sant dolcissim. — 83. Sò jo. — Desde que'l món es món. — 84. Lo comte Garí. — A la memoria de J. C. — 85. La parla de la terra. — Es nostra aymada llengua la herencia que dels avis servém ab més dalit — 86. Las neus á montanya. — Apuntacions. — 87. La nit á Montgrony. — De tradicions de la terra — si n'havia fet un pom, — os ne faig una corona — Mare de Deu de Mongrony. — 88. Tradició barcelonina. — Patria kioles. — 89. Qui no vulgui pols... — Que no vagi á l'eral — 90. La promesa de Jesús. — «Crux fidelis», inter omnes arbor una nobilis». — 91. Una esquellotada — «¡Gat vell, rateta tendrà!»... — 92. ¡Viuda...! — Dos petons — dugas vidas. — 93. Cors de roure. — «... tenemos el augusto encargo de defender la Patria á cualquier precio...» (*Jovellanos*). — 94. A la estimada. — Adoracions. — 95. Nadal. — ¡Hossanna! — 96. Estiuhenca. — Impresió. — 97. L'enterro del albat. — De montanya. — 98. Lo geni de las montanyas. — Ell estima dolsament. — 99. Tot nevant. — Riallas y plorallas. — 100. Lo prech de l'órfana. — Tradició del Vallés. — 101. Los boscos. — Destruíu els boscos y acabaréu per convertir á l'Espanya en un immens desert. — 102. Tirania. — Tot poble, pel fet d'esser un poble, vol la llibertat. — 103. Nit d'hivern. — Melancolia. — 104. La Caritat. — Tot es egoisme. — 105. Los Reys. — Recort d'Infancia. — 106. Las dugas odas. — «Cóm! ¿Voleu reduhirnos á aquest miserable ofici?» (*Goethe*: Faust. — Prölech en lo Teatre). — 107. Perdó! — 108. La superbiosa. — ... la dona es feta pera regnar, no pera combatre. (*John Ruskin*). — 109. L'adeu del apóstol. — Patria nova. — 110. En órri. — (...) — 111. Dijous Sant. — Apuntació. — 112. Bullanga. — Ni guerra, ni casament aconsella l'hom prudent. (Refra antich). — 113. Lo Christ solitari. — Non es recordata dierum adolescentie tue. (*Esequiel*, XVI, 22). — 114. La neu al Abril. — Primavera morta. — 115. Los barcos que passan. — Esperant l'hora. — 116. La primera absolta. — Vetllant. — 117. Plany. — Lo que se'n va... — 118. Follia. — La poesia. — 119. Lo fajol. — Tardania. — 120. Trenta anys després. — Amor. — 121. De bona soca. — En Pau — 122. Cains y Jobs. — Vita brevis. — 123. A «Joventut». — L'etern desitj. (Esbós d'un drama). — 124. Fou — Gris. — 125. Caritat. — Cada dia passa. — 126. La set de la Terra. — La pols omple las vías. — 127. Al peu del Sagrari. — Quan l'ànima parla tot un Deu la escolta. — 128. Catalunya en Africa. — Veni, vidi, vici. — 129. Urbemania. — Oh les nids! les pauvres nids qu'on abandonnel (*F. Coppée*). — 130. Lo Geni Modern. — Arreu va obrintse via mon carro triomfant. — 131. Riquesas catalanas del segle XX. — Travall y organisació. — 132. Cansó Montanyenca. — Un dia á sarat. — 133. Passional. — 134. La vida y la mort. — «Et mors ultra non erit» (Apocalipsis). — 135. L'ombra de Den. — Visió. — 136. Pel Juny. — Bon cop de falç. — 137. Poema del sol. — Dalt la montanya. — 138. La Vall encantada. — No la saben los hiverns. — 139. Nocturn. — Pende la luna sul divin silenci. (*Gabriele d'Annunzio*). — 140. Notas poemáticas. — Enfilall. — 141. Faules y símsils. — Mieux vaut rire que de l'armes écrire, parce que rire est le propre de l'homme. (*Rabelais*). — 142. Patria. — Sols se'n té una. — 143. La Providencia. — No's mou la fulla que Deu no vulla. — 144. L'Escut de Catalunya. (Assaig crítich-històrich sobre llur origen.) — Fidelis aniluitas et antiqua fidelitas primævorum doctrino et genitrix poste-

rorum credidit actibus minorari a sibi soli se genitam reputaret. (Marca Hispanica. Incipit prologus Gestorum Comitum Barcinonensis). — 145. Migrant. — Si no l'hagués conegut no l'hauria d'anyorar. (*F. Mathieu*). — 146. La creu del Matagalis. — O crux, ave, spes unica. — 147. Eixint del Paradís. — Lo treball. — 148. Salvas redemptoras. — Simbolisme. — 149. Caps blaus y rosellas. — Del meu verger. — 150. Lo dever d'humanitat. — De la vida. — 151. La Boja. — Poema en prosa. — 152. S. Miquel del Fay... es doll de poesia de rocas y saltants un enfilay. — 153. Lo cant de la Vida. — ¡Quin dols escalf! — 154. Vita. — Poema sinfònic. — 155. Pompeya. — No podí morir bellesa tanta. — 156. Lo fossar vell. — Memento homo quia pulvis es... — 157. La Vellea. — Mens agitat molem. — 158. Anacreontica. — Vi y amor. — 159. Lletres amargas. — Pro pudor! — 160. Sospirs. — Presentiment. — 161. La mar sagrada. — Qualis est hic quia venti et mare obediunt ei? (*Math. cap. VIII*). — 162. La estrena del Almirall. — Aragó! Aragó! — 163. Las Fonts del Llobregat. — Lo treball de Catalunya. — 164. Lo Vectigal. — Ep.sodi històrich en dos cuadros y en vers. Escrit á posta pera aixecar la opinió de xichs y grans en favor dels bons patrics. — 165. La Baronesa de Sabassona. — Vulgas lo gran y lo hermós y'l poder no't faltarà (*Enrich von Stein*). — 166. Amor y gloria. — Lejos de mí placeres de la tierra, — fábulas sin color, sombra ni nombre, — á quen un nicho miserable encierra — cuando el aura vital falta en el hombre. (*Zorrilla*). — 167. Valldoncella y Margarida de Prades. — Preguéu á Deu per la patria — avans de pregar pel món. — 168. Maternal. — Camí d'amor. Camí d'espinas. — 169. Als Patrons de Catalunya. — Nihil carius patria. — 170. Llantia que s'apaga. — Il y a ici quelqu'un qui pleure. (*M. Maeterlinck*). — 171. Anima enamorada. — Amore langueo. — 172. Dialecte espiritual. — Magna sunt enim judicia tua. — Domine, et inenarrabilia verba tua. (Llibre de «La Sabiduria». Cap. XVII, I). — 173. Psalm. — Cantate Domino canticum novum. — 174. La Suleta. — Idili matinal. — 175. Lo cabell gris. — Historia d'una dona contada á una altra dona. — 176. Sota'ls arbres. — C'est tous les frissons des bois.

Parmi l'étreinte des brises. (*Paul Verlaine*). — 177. Tránzit. — A la memoria de... — 178. La Venguda. — Fum del infern per l'éter giravolta, — gavelles de llamp flamejan l'amortallada volta — los crits de rabia afogan — la parla dels canons. (*Angel Guimerà*). — 179. La llegenda morta. — Evohé. — 180. ¡Maig! — Primavera, primavera, que has trigat á venir. — 182. La Justicia. — Alea jacta es. — 182. Angels (retaule). — Visions. — 183. Al cap d'un any. — Recort. — 184. Follia d'amor. — Vita cordis amor — 185. Idili. — ... jo per tu y tu per mi: tu ets ma estimada. (*Lo cant de Salomó*. — *Anicet de Pagés de Puig*).

186. La Por del Bagís. — Recorts d'una nit. — 187. Lo sermó de la Montanya. — Evangeli de Sant Matheu. (Caps. V, VI y VII). — 188. Camí del Sacrifici. — ... — 189. Primavera. — Cant á la vida. — 190. A sol ixent. — De la terra. — 191. Al més estimat dels sentits. — 192. Lo sacrifici d'Isaac. — Deus providebit sibi victimam holocausti. (Gen. XXII-8). — 193. Solitut. — Remey del cor malalt. — 194. Lo conjur. — Visió del pervenir. — 195. La creu de terme. — Trist retorn. — 196. Lo Maig y'l Roser. — Lo temps del plaher es sempre breu. — 197. — La Verge del Maig. — Fe y amor. — 198. Passidora. (Alegorias psicológicas) — La flor del pensament.

A més, s'han rebut quatre composicions, que per no venir ab las condicions senyaladas en lo Cartell de Convocatoria, no han pogut entrar en concurs.

Barcelona, á mitjdia del 15 de mars de 1901. — Lo Mantenedor Secretari, *Salvador Vilaregut*.

NOVAS

Al meeting de Sitges hi assistiren representacions de las entitats següents:

«Lliga de Catalunya», «Art y Patria», Agrupació Escolar Catalanista «Ramón Llull», «Centre Escolar Catalanista», «Lo Tràngul» (Barceloneta), «Lliga Regional de Manresa», «Agrupació de Castellar del Vallès», Societat choral «La Sembra», de Vilanova y Geltrú, «Los Montanyechs», «Associació Popular Regionalista», «Lo Somatent», Associació «Catalunya», de Lleyda, «Los Segadors», de Sans, «Associació Catalanista de Lleyda», «Centre Catalanista de Sabadell», «Centre Catalanista Gracienc», Associació Democràtica «Catalunya y Avant» y «Lo Renaixement».

Periòdichs: *La Renaixensa*, *La Veu de Catalunya*, *Universitat Catalana*, *La Costa de Llevant*, *Llevar*, de Sant Feliu de Guixols, *JOVENTUT*, *La Comarca de Lleyda* y *Lo Catalanista*, de Sabadell.

Ademés se reberen adhesions de totas las entitats catalanistas.

Pronunciaren entusiastas y eloqüents discursos els senyors don Mateu Julià, per la «Associació Popular Regionalista»; don Joseph M. Roca, per la Junta permanent de la «Unió Catalanista»; don Rafel Folch y Capdevila, pels estudiants catalanistas; don Enrich Durán, pel «Centre Català» de Sabadell; don Oriol Martí, pel periòdich *JOVENTUT*, y don Joseph Mallofré, en nom del periòdich *La Nació Catalana*, fent el resum el president de la *Unió Catalanista* senyor Folguera y Durán.

El dissapte passat, en el local de l'Agrupació Catalanista «Lo Renaixement», en Rafel Folch y Capdevila hi donà una conferència sobre art. El jove conferenciant donà una pila de datos y notas, y ho feu ab la destresa à que'ns té acostumats, refermant una vegada més las esperansas qu'en ell tenim posadas.

La concurrència, qu'era nombrosa, aplaudí'l treball d'en Folch y Capdevila.

Ha sortit la tercera cansó catalana del «Cançoner popular», ó sia *La filadora*, lletra y música, venentse à 10 cèntims l'exemplar.

El conegut periodista en Lluís Figuerola donà à la «Lliga de Catalunya» dugas interessantíssimas sessions sobre'l «Desenrotll de Barcelona durant el sigle XIX.» En ellas el senyor Figuerola va descriure las evolucions qu'han experimentat diferents barris barcelonins, moltas vegadas per cambis polítics, y l'aixamplament de diversos carrers en altres temps limitats per las murallas, carrers que s'han convertit en las espayosas vias modernes.

Entre altrás curiositats, descrigué l'antiga Rambla, com també la Plassa de las Comedias y ls antichs convents qu'en la mateixa Rambla's trobavan, y ademés l'antiga Boqueria, la Universitat, ó sian els «Estudis», y las murallas que limitavan la ciutat en sa part Nort, sense servir de defensa, sinó més aviat de barrera als ciutadans.

Ab gran método y claretat va dar compte dels llochs antichs més tipichs de Barcelona, entrentintse en la descripció de la Ciutadella, aixecada contra'ls moradors d'aquesta ciutat y aborrida sempre per ells, que no pararen fins à destruhirla.

La disertació del senyor Figuerola posà de relleusa molta cultura y sos coneixements històrics, y va complaure extraordinariament à la nombrosa y distingida concurrència, que aplaudi molt al conferenciant.

Ha tornat à apareixe, després de dos anys de forsós silenci, nostre molt estimat company el setmanari *Lo Catalanista*, de Sabadell, ostentant el mateix programa que quan va sortir per primera vegada à llum, fa prop de catorze anys; programa que ve completat ab una síntesis del credo catalanista, ó sian las Bases de Manresa.

Saludem al conseqüent y exemplar company, ab qui molt ens complau establir el cambi.

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Els treballs se publican baix la exclusiva responsabilitat de sos autors.

No s'admeten els que no sian inédits.

No's tornan els originals.

Se donará compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n farà crítica.

Preus de suscripció.

CATALUNYA:	Un any.	8	Pessetas.
	Mitj any.	4'50	
	Trimestre.	2'25	
ALTRAS REGIONS D'ESPANYA:			
	Un any.	9	
EXTRANGER:	Un any.	10	Franchs.
Número corrent		20	Cèntims.
	atrasat, ab folletins.	40	
	sense folletins.	25	

TAPAS

pera la enquadernació de «Joventut.»

Se venen al preu de 2'50 pessetas.

Tapas y enquadernació, 3 pessetas.

Coleccions del any 1900, enquadernadas, 10 pessetas.

Fidel Giró, impressor. — Carrer Valencia, 311.